

REVISIONSRAPPORT
**GRANSKNING AV
REGIONENS RUTINER OCH
KONTROLLER VID BETALNING AV
LEVERANTÖRSFAKTUROR**

Ansvarig: Niklas Malmgren

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING	3
2	INLEDNING/BAKGRUND.....	3
3	SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING	3
4	REVISIONSKRITERIER.....	4
5	METOD	4
6	RESULTAT AV GRANSKNINGEN	5
7	KVALITETSSÄKRING	9
8	ANSVARIGA FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE	9

1 SAMMANFATTNING

Jag har granskat om regionstyrelsen har säkerställt att det finns en tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll för attestering och betalning av leverantörsfakturor.

Efter intervjuer med områdes- och enhetschefer samt granskning av fakturor bedömer jag att det finns effektiva kontrollrutiner i samband med betalning av leverantörsfakturor, att det sker kvalitetssäkring och utvärdering av kontrollrutinerna och att det finns en tillfredsställande kontrollmiljö. Ett nytt IT-system har under 2019 implementerats som går igenom utbetalningsfilen innan betalning sker som ytterligare minskar risken för att det sker felaktiga betalningar.

Arbetet med att uppdatera attestreglementet pågår men inga listor på attestförteckningar har anmälts till ansvarig styrelse eller nämnd under året.

Jag har ej funnit att något systematiskt sätt att arbeta med riskbedömning finns, medvetenheten om riskerna vid utbetalningar är dock stor i organisationen och det sker ett kontinuerligt arbete med att minimera riskerna.

2 INLEDNING/BAKGRUND

Flera kommuner och landsting/regioner har visat sig ha bristande kontroller vid betalningar. Region Jämtland Härjedalen har tidigare drabbats av "blufffakturor" och det finns indikationer på bristande rutiner och kontroller av behörigheter för attestering av leverantörsfakturor.

Mot bakgrund av ovanstående har regionens revisorer i sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt det angeläget att genomföra en granskning av processen för betalning av leverantörsfakturor.

3 SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING

Syfte

Granskningens syfte är att svara på om regionstyrelsen har säkerställt en tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll för attestering och betalning av fakturor.

Revisionsfrågor

- Finns det effektiva kontrollrutiner i samband med betalning av leverantörsfakturor?
- Sker någon kvalitetssäkring och utvärdering av kontrollrutinerna?
- Finns det en tillfredsställande kontrollmiljö?
- Görs en riskanalys för arbetet med betalning av leverantörsfakturor?

Avgränsning

Denna granskning har avgränsats till att undersöka om rutiner för betalning av leverantörsfakturor existerar och följs. För att verifiera om rutinerna följs har stickprov tagits av leverantörsfakturor som betalats under 2019 inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen, IT samt fastighetsavdelningen.

Granskning av anmälan till ansvarig nämnd vid förändring av attestantförteckningarna har ej gjorts i granskningen. I Regionstyrelsens uppföljning av sin internkontrollplan i december 2019 uppges att "inga listor har anmälts till ansvarig styrelse eller nämnd".

4 REVISIONSKRITERIER

Uppfylls besluten enligt:

- Internkontrollplan 2019
- Interna rutiner och kontroller för utbetalningar av fakturor
- Attest- och utbetalningsreglemente (Dnr: RS/2167/2016)
- Internkontrollreglemente

5 METOD

Granskning har utförts genom dokumentstudier, intervjuer och stickprov på fakturor och avtal.

Intervjuer har skett med följande:

Regionstabschef

IT-chef

Fastighetschef

Primärvårdschef

Områdeschef hud, infektion och medicin

Controller Ekonomi- och lönetjänster

Redovisningsansvarig ekonomienheten

Stickprov av leverantörsfakturor i ekonomisystemet Raindance

Utifrån en lista på alla leverantörsfakturor betalda fram till 2019-11-14 har 25 slumpmässigt leverantörsfakturor >100 tkr tagits som beslutsattesterats.

6 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

Finns det effektiva kontrollrutiner i samband med betalning av leverantörsfakturor?

Innan betalning sker finns en grupp som har behörighet att göra utbetalningsattester, den gruppen kontrollerar att man använt rätt leverantör (som är upphandlad), att beloppen är rimliga, att det är rätt konterat, att inte attest skett av egna utlägg/kostnader mm. Det är inte samma person som gör utbetalningsattest och utbetalning.

En och samma person kan ha både beslutsattest och utbetalningsattest samtidigt, men det finns en kontroll i ekonomisystemet av att det inte är samma person som utför båda attesterna av en faktura.

Under 2019 har ett nytt program (Inyett) implementerats för att ytterligare öka kontrollen av leverantörsfakturorna. Inyett "granskar" utbetalningsfilen innan betalning av fakturor sker med avseende på att det inte är bluffakturor, dubletter, innehar F-skatt mm. Det är ytterligare en kontroll som görs innan utbetalning sker, förutom den grupp som arbetar med utbetalningskontroll. De fakturor som "fastnar" i Inyett kontrolleras innan utbetalning sker. Inyett är uppkopplat direkt mot Svensk Handel som har en lista på blufföretag. Den risk som finns är att det är en viss fördröjning, att nya blufföretag tillkommit som ännu ej hunnit bli registrerade hos Svensk Handel.

Det finns ett antal kontroller innan utbetalning sker av en leverantörsfaktura;

- Leveranskontroll
- Beslutsattest
- Utebetalningsattest
- Inyett, kontroll utbetalningsfil
- Utbetalning

Bedömning

Utifrån det begränsade urval av stickprov som granskats har det inte framkommit något som tyder på att någon av fakturorna har hanterats felaktigt enligt gällande reglemente. I granskningen framkom att 7 fakturor är leveranskontrollerade och beslutattesterade av samma person. Detta är dock ej något fel enligt gällande attestreglemente.

Samtliga granskade fakturor var leveranskontrollerade, beslutsattesterade av behörig person, utbetalningsattesterad av behörig person. Fakturorna var ej heller utbetalda och utbetalningsattesterade av samma person, vilket ej heller är möjligt i Raindance.

Sker någon kvalitetssäkring och utvärdering av kontrollrutinerna?

Arbetet med att minska riskerna för felaktiga utbetalningar sker kontinuerligt genom att förbättra rutinerna. Det sker genom dels information och dels genom ändringar av rutinerna. Implementeringen av programmet Inyett under 2019 är en del för att minska riskerna för felaktiga utbetalningar till leverantörer.

Utifrån genomförda intervjuer finns det dock svårigheter att nå ut med information till alla beslutsattestanter.

Bedömning

Medvetenheten om riskerna för felaktiga utbetalningar till leverantörer är stor inom regionen och det sker ett kontinuerligt arbete med att utvärdera och förbättra rutinerna för att minska risker för felaktiga utbetalningar.

Finns det en tillfredställande kontrollmiljö?

Huvudregeln är att ingen enskild medarbetare själv ska hantera och processa en leverantörsfaktura från början till slut.

Till detta tillkommer att den som gör utbetalningsattesten inte är samma person som utför själva utbetalningen.

De som har rätt att beslutsattestera kan både leveranskontrollera och beslutsattestera i systemet. De kan däremot inte utbetalningsattestera. Enligt attest- och utbetalningsreglementet framgår att minst två personer ska ha kontrollerat en transaktion och för leverantörsfakturer ska utbetalningsattest utföras av annan än beslutsattestanten.

De som har rätt att lägga upp nya leverantörer i ekonomisystemet Raindance är filhanteringsgruppen som också är support för Raindance. Dessa personer har behörighet att registrera nya leverantörer och ändra uppgifter på befintliga leverantörer i Raindance, men de har ingen attesträtt.

Om inte attest sker av behörig beslutsattestant inom 10 dagar går fakturan vidare i ekonomisystemet till överordnad, s k eskalering, denne har då alternativet att attestera fakturan eller skicka tillbaka den till personen som rätteligen skulle ha beslutsattestaterat. Om det är oklarheter kring fakturan är rutinen att beslutsattestanten sätter fakturan "under utredning" i systemet. Då eskaleras inte fakturan vidare till överordnad efter 10 dagar.

Det finns ett antal personer som har en app installerad på sin telefon varvid de kan attestera en faktura oavsett var de befinner sig. Det minskar risken för att betalning av faktura passerar förfallodatum och blir för sent betald och drabbas av dröjsmålsränta.

Varje chef är väldigt mån om att det inte godkänns och attesteras fakturor som inte har med den egna verksamheten att göra.

Utifrån intervjuerna finns det skilda uppfattningar om man både får leveranskontrollera och beslutsattestera. Några av de intervjuade tycker att det är helt klart att man inte får både leveranskontrollera och beslutsattestera, men några tycker det är helt i sin ordning då man gjort en beställning och därför vet vad man beställt och tycker det är helt i sin ordning att samma person gör både leveranskontroll och beslutsattest.

Vad gäller "bluffakturor" är det ingen som, de märkt, fått någon "bluffaktura". Det som kan hända är t ex att bemanningsföretag fakturerar sådant som de enligt avtal inte får fakturera och IT-företag där man är oense om hur många timmar de lagt på ett projekt.

Det flesta områden, nästan alla, har nu infört de nya attestantförteckningarna. De nya innebär att så fort det sker en förändring av attesträtten, (per kostnadsställen, specifikt konto, projekt eller annan kodd) eller att någon börjar eller slutar ska attestförteckningen uppdateras i Centuri och där godkännas av områdeschef. Då skickas ett Mail till Raindancesupport som gör förändringarna i ekonomisystemet.

Det ska inte kunna ske förändringar i attesträtterna i ekonomisystemet utan att förteckningen uppdaterats och godkänts av chef först. I Centuri görs en "nyutgåva" när det är en förändring i attestförteckning och föregående ska arkiveras. För närvarande arkiveras attestförteckningen för evigt men i framtiden arkiveras den antagligen samma tid som räkenskapsmaterial.

Det är ekonomen för området som gör en nyutgåva och chefen som godkänner attestlistorna. Det blir loggat på attestlistorna vem som hanterat och godkänt den. Så det är minst två inblandade.

Förr uppdaterade man attestförteckningar en gång per år. Det nya sättet med löpande uppdatering innebär att attestförteckningar blir mer aktuella. Nya attestanter måste finnas med på listan annars får de ingen behörighet.

I attest- och utbetalningsreglementet framgår att nämnden ansvarar för att attestantförteckningen hålls aktuell och att det finns underlag för beslut om ändringar i attestantförteckningen. Fortfarande har dock inga listor anmälts till ansvarig styrelse eller nämnd under 2019. Arbetet med att uppdatera attestreglementet pågår liksom arbetet med att färdigställa och anmäla attestförteckningar. Det finns en ambition att vara klara med detta arbete inför årsskiftet och att attestförteckningarna ska kunna anmälas till nämnderna vid deras inledande möten på året.

Bedömning

Risken för felaktigheter bedöms som störst på sommaren när behörig beslutsattestant har semester p g a att de då inte attesterar lika kontinuerligt. Av de intervjuade beslutsattestanterna de flesta sina fakturor 12 månader om året, d v s de använder sig inte av ersättare vid exempelvis semester. Detta medför risk för att fakturor kan bli "liggande" och att det blir kort tid för att attestera och betala innan förfalldatum. Dock sker aldrig någon betalning utan att vederbörande beslutsattestant godkännt fakturan. Vissa utser ersättare under den period som ordinarie beslutsattestant har semester.

En risk som finns är att när underordnad beslutsattestant inte attesterat fakturan inom 10 dagar går den till överordnad chef, som då antingen har alternativet att attestera fakturan, eller skicka tillbaka den för attest av "rätt" ansvarig. Om det är kort tid kvar innan betalning ska ske finns risk för att attest av överordnad chef sker som då attesterar utan att egentligen veta vad denne attesterar.

Även om man har rätt och möjlighet att både leveranskontrollera och beslutsattestera kan en rekommendation vara att beslutsattestanten delegerar de kontroller som ska göras av en faktura till den som har bäst förutsättningar att göra kontrollen. Beslutsattestanten har dock alltid kvar ansvaret för att kontrollerna är gjorda.

Utifrån de intervjuer som skett och de stickprov som gjorts är bedömningen att kontrollmiljön är tillfredsställande då det är kontroller på flera nivåer och att kontrollerna inte sker av samma personer. Det viktigaste är att beslutsattest, utbetalningsattest och utbetalning inte kan göras av samma person. Raindance är ett säkert system utifrån att ingen kan både beslutsattestera och göra utbetalning av en faktura.

Attestförteckningarna uppdateras nu löpande när det sker förändringar i atteststråten. Det är ekonomen på varje område som gör förändringar, men ansvarig chef godkänner den nya attestförteckningen. Ingen annan än ansvarig chef får godkänna attestförteckningen vilket minskar risken för att någon obehörig attestant kan få behörighet att attestera.

Fortfarande har inga attestförteckningar anmälts till styrelse eller nämnd under 2019. En rekommendation är att bevaka att pågående rutinöversyn slutförs så snart möjligt.

Görs en riskanalys för arbetet med betalning av leverantörsfakturer?

Det finns alltid risker med hantering av många fakturer och stora belopp. Vid min granskning har det inte framkommit att det görs någon övergripande analys av riskerna. Utifrån intervjuerna görs det dock en kontinuerlig bedömning av riskerna och löpande uppdatering av rutiner och policys.

Bedömning

Något systematiskt sätt att arbeta med riskbedömning har jag inte funnit. Medvetenheten om riskerna vid utbetalningar är stor i organisationen och det kontinuerliga arbetet med att minimera riskerna är tillfredställande.

7 KVALITETSSÄKRING

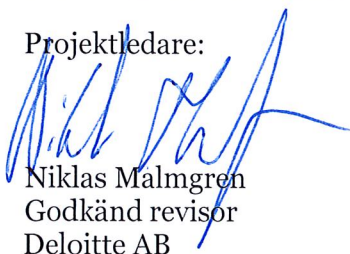
Berörda uppgiftslämnare och verksamhetsansvariga har faktagranskat lämnade uppgifter som finns med i revisionsrapporten.

Projektledare svarar för kvalitetssäkring gentemot uppgiftslämnare och av de insamlade uppgifter som används i analysen. Projektledaren har det primära ansvaret för att den analys och de bedömningar och förslag som förs fram är tillräckligt underbyggda.

Ansvarig för kvalitetssäkring har det övergripande ansvaret för att kontrollera om granskningen har en tillräcklig yrkesmässig och metodisk kvalitet samt att det finns en överensstämmelse mellan revisionsfrågorna/kontrollmålen, metoder, fakta, slutsatser/bedömningar och framförda förslag.

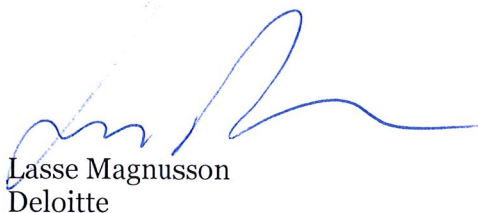
8 ANSVARIGA FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE

Projektledare:

Niklas Malmgren
Godkänd revisor
Deloitte AB

Kvalitetssäkring:

Lasse Magnusson
Deloitte